

● IZSELITEV PRVIH DESETIH IZ SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

Neplačnikom stanarin je odklenkalo

Stanovanjski skupnosti Ljubljane je končno le uspelo najti način in smelost, da učinkovito stopi na prste vsem, ki ne plačujejo stanarin.

Že pred dvema leti je samoupravna stanovanjska skupnost Ljubljane sprožila sodni postopek proti desetim kroničnim neplačnikom stanarin v dvoiplopu pa tudi v štirisobnih stanovanjih, večina jih je iz Prištinske ulice v našem Štepanjskem naselju. Sedaj je sodba za izselitev pravomočna. Odbor za solidarnost je uspel dobiti deset garsonjer na različnih krajih Ljubljane in nekateri od desetice so takoj prišli po ključke, da se preselijo.

Nekateri pa, se tudi na prvi poziv in sporočilo o preselitvi niso zmenili, upali so, da se bodo tudi ob tem »pozdravu« stanovanjske skupnosti pregoljufali, kot so se že ob številnih pozivih in izterjavah za plačilo stanarine doslej. Saj jih je po svoje tudi razumeti, kajti sedaj imajo v svojih stanovanjih podnajemnike in na ta način lep vir dohodkov, v garsonjerah, kamor se morajo preseliti, pa za podnajemnike ne bo prostora. Vendar je odločna Sta-

novanjska skupnost Ljubljana in kdor se ne bo sam preselil, bo opravljena izvrzba.

Pred zaključkom redakcije smo zvedeli, da so se štirje iz solidarnostnih stanovanj že izselili. Vsi štirje iz Prištinske ulice v Štepanjskem naselju. Trije so od tistih, ki so se na sporočilo stanovanjske skupnosti odzvali in sami prišli po ključke, četrti pa je bil brši, vendar tudi pri njem ni bilo treba opraviti izvrzbe. Iz trisobnega stanovanja se je tudi ta preselil v garsonjero. Odbor za solidarnost pa bo imel še veliko stro-

škov, da bo to močno izdelano trosobno stanovanje pripravil za vselitev solidarnostnika, ki bo družbi vračal, kar ji gre.

Odločna akcija stanovanjske skupnosti je številne neplačnike stanarin zresnila in prenekateri so kar naenkrat prišli do potrebnega denarja. Naletela pa je tudi na zelo dober odmev pri ostalih stanovalcih, hišnih svetih in samoupravnih organih stanovanjske skupnosti.

Končno nekaj učinkovitega, bi lahko k temu rekli.

S. G.

● V NAJMLAJŠEM NASELJU TUDI KLUB ZA NAJSTAREJŠE

Sanje so se končno uresničile

V jeseni življenja je marsikateri starostnik-upokojenec osamljen, manjka mu družba, brez katere pa je življenje pusto, prazno. Zato so nekatera društva v krajevnih skupnostih odprla klube upokojencev. Nekateri uspešno delujejo že vrsto let, z namenom, da bi popestrili družabno življenje starostnikov in jim dali možnost neprisliljenega vključevanja v družabno življenje. Med temi ni bilo društva upokojencev Ljubljana Moste-Polje, ki je mnogo let sanjalo o tem, da bi odprli klub, vendar ni bilo za to nikakršnih možnosti. Z gradnjo Fužinskega naselja ter v sklopu objekta s stanovanji za upokojence v naši občini, ki so doslej živeli v slabih stanovanjskih pogojih, se je končno porodila možnost, da v samem objektu dobimo primeren prostor za tako dolgo pričakovani klub.

Sanje so se uresničile in tako smo končno po izrednem prizadevanju tov. Štefana Trobiša (večletnega predsednika zveze društev upokojencev Ljubljana Moste-Polje, kateremu je treba pripisati levji delež realizacije tega projekta) 25. septembra odprli klub, ki je eden najlepših v ljubljanski regiji. Na žalost in razočaranje je klub doslej zelo

slabo obiskan. Vzroka tako slabega obiska si preprosto ne moremo razložiti, morda je temu kriva ponesrečena lokacija glede na to, da so v Fužinskem naselju pretežno mladi ljudje. Poudariti pa moramo, da v klubu mlajših, še zaposlenih krajanov ne zavračamo, temveč prav nasprotno, tudi oni so dobrodošli, ker prav njihova prisotnost med starost-

niku popestri vdušje klubskega življenja, ki je med ostalim povezano z igranjem šaha, kart in podobnega.

Naj omenim še to, da je klub odprtga tipa in ni namenjen le prebivalcem Fužin, temveč vsej moščanski regiji. Do kluba je izredno dobra povezava z avtobusi, ki peljejo v smeri Fužine, Polje, Zadobrova.

Klub stoji na zelo lepem mestu, na vogalu stare Zaloške ceste in Archinetove ulice, primerno oddaljen od prometnega trušča ter obkrožen z zelenjem; v prijetnem in toplim okolju je nadvse prijetno. Klub ima čajno kuhinjo, kjer postrežejo z dobro kavo ter drugim pijačami, po izredno nizkih, upokojenčevemu dohodku primernih cenah.

EDO ROBIČ

● KAKO LAHKO DOBRO IN LEPO JEMO

Naravoslovni dan na OŠ Jože Moškrič

V četrtek, 13. 11. 1986, so učenci OŠ Jože Moškrič izvedli naravoslovni dan na temo »Zdrava prehrana«.

Pripravili so tri obroke: zajtrk, kosilo in večerjo. Vsi ti obroki so bili pripravljene iz sezonskega sadja in zelenjave.

Delo je potekalo tako, da je vsaka skupina učencev pripravila svoj obrok, k temu obroku pripravila ustrezan pogrnjek, razstavo porabljenih živil in ustrezno aranžirala prostor. Vse te izdelke smo razstavili in raz-

stavo so si ogledali vsi učenci.

Učenci so izvedli tudi anketo o pripravljenih jedeh in prehrabnih navadah učencev. Vsem učencem so bile pripravljene jedi vseč, prav tako tudi pogrnjki in vsa prideditve.

S tem naravoslovnim dnevom smo želeli učencem prikazati uporabnost sadja in zelenjave v prehrani ter kulturno uživanje hrane.

Vsi učenci so aktivno sodelovali in z velikim veseljem opravili svoje naloge.

LJUBICA JAMNIK

Mlajši šolarji so z zanimanjem ogledovali jedi, ki so jih pripravili njihovi starejši vrstniki iz sedmih razredov. (Foto: D. J.)

Prva transfuzija v času NOB na Razorih

Po napadu na Jugoslavijo in ustanovitvi OF so se tudi zdravniki in drugi, ki so bili zaposleni v ljubljanskih bolnišnicah, začeli pripravljati na upor proti okupatorjem. Avgusta 1941 je bil ustanovljen matični odbor OF zdravnikov, ki je bil povezan tudi z glavnim poveljstvom slovenskih partizanskih čet.

Kako je bilo v bolnišnici za duševne bolne na Poljanskem napisu, njenem oddelku na Studencu ter na pristavi na Razorih, razberemo iz spominov dr. Janeza Kanonija, ki je bil zdravnik na Studencu (kompleksbolnic za duševne bolne je bil zgrajen že l. 1881 po načrtih inž. J. Priesl. l. 1866 so prizidali še dve dvonadstropni stavbi, prav tako obzidje) že od leta 1934, on je bil tudi prvi predsednik terenskega odbora OF na Studencu, ki je bil vezan na rajonski odbor OF Polje in matični odbor OF zdravnikov.

Na Poljanskem napisu, v stavbi, zgrajeni leta 1847 (v njej so bile do prve svetovne vojne prisilne delavnice) kjer je bila nameščena bolnišnica za duševne bolne, so se v odbor OF vključili zdravniki: predstojnik obeh klinik F. Gerlovič, dr. Peter Držaj, dr. Miha Kanin, dr. Bogomir Magajna in drugi. Na Studencu so si delo organizirali po sektorjih: sanitetni, političnopropropagandni, vojaški, ekonomski in obveščevalni sektor.

Prva in najvažnejša naloga sanitetnega sektorja je bila zdravstvena pomoč bolnim in ranjenim partizanom, ki so jih zdravili v sami bolnišnici, na terenu ter na pristavi na Razorih.

V bolnišnico so jih pripeljali s čolnom Janeza Rajška iz Slap prek Ljubljaniče, iz rečnega rokava pod vasio Slape, od tu pa po vodnem kanalu pod bolnišnični obzidjem v bolnišnico. Vendar pa vseh ni bilo mogoče namestiti v bolnišnico. Veliko se jih je zdravilo pri zavednih družinah v Polju, Dobrunjah, kjer sta zanje skrbeli tudi oba zdravnika iz Polja dr. Rihard Gregorčič in dr. Andrej Jenko.

Na pristavo na Razorih, kjer so okrevali ranjeni, se je stekalo tudi veliko zbranzega sanitetnega materiala, orožja, hrane, obleke za partizane. Tu naj bi bila tudi opravljena prva transfuzija izven bolnišnice. O tem piše Jugoslava Bregant-Polak Juga v Delu 26. maja 1961. Ona in Marta Saveljeva sta bili hospitalanti v bolnišnici za duševno

bolne na Studencu. Spomladi leta 1941 je dr. Robert Kukovec operiral ranjenega partizana, instrumentarki sta bili Juga in Marta, kri je darovala dr. Kalanova, zdravnica na Studencu, dr. Plesničarjeva — Tuna Velebita pa je »prenašala kri z dvema večjimja brizgalkama s citrikom iz vene zdravnice v ranjenčev, tako je nadaljevala, dokler krvi ni bilo dovolj«. Ranjenec je ostal na Razorih in okrevljal v bližnjem čebelnjaku. Tam je bil nekaj časa tudi Slavko Medved, ko je bil ranjen v nogo v bitki na Jančah, maja 1942, spominja se obeh sester Juge in Marte, ki sta vsak dan hodili prevezovat ranjenec.

Sanitarni sektor je imel tudi nalogo organizirati bolničarske tečaje, ki so jih vodili poleg že omenjenih zdravnikov in sester še magister Igor Krant, Marjona Ljubo in Albin Šivic.

Za političnopropropagandni sektor je bil zadolžen Janez Hribar, ki je opravljal med vojno službo nočnega čuvaja, tako da je laže opravljal naloge, med drugim je tudi poskrbel za ilegalce in aktiviste, ki so dobili začasno zatočišče v bolnišnici.

Vojaški sektor je vodil Janez

Ponikvar, člani pa so skrbeli za zbiranje in popraviljanje orožja v ključavničarski delavnici. Organizirali so tudi spremstvo za prevoz različnega materiala, hrane in drugega, kot na primer eksploziva iz bolnišnice na Poljanskem napisu preko bloka v Mostah do Studenca in dalje do Razorov. Na dobavnici je pisalo, da je v sodih umetno gnjilo. Italijani so se zadovoljili s tem ter

Slavko Medved pred čebelnjakom na Razorih, v katerem si je po znani bitki na Jančah zdravil ranjeno nogo. Zanimivo, da se je tedaj, v tem čebelnjaku prav tako zdravil ranjeni borec, mitraljezec iz prav tako znane Dražgoške bitke (Foto: S. G.)

● POZIV MEDVOJNIM IZGNANCIEM V SRBIJO

Spet vlak »Bratstva in enotnosti«

Manifestacija Vlak »Bratstva in enotnosti« je tradicionalna že od leta 1961 in je odraz stalnih prijateljskih vezi med bivšimi izgnanci iz SR Slovenije, ki jih je okupator leta 1941 izgnal iz njihovih domov in njihovih gostiteljev v SR Srbiji, kjer so izgnanci našli svoj drugi dom. Velika večina je dobila topljo in prijateljsko zatočišče pri srbskih bratih in sestrah, ki so skupaj z njimi preživljali težave vojne vihere ter prenašali nadčloveške napore in trpljenje.

Značilno za manifestacijo je, da je Vlak tradicionalni simbol ohranjanja, razvijanja in utrjevanja revolucionarnih izročil NOB ter pomemben prispevek k nadaljnjem razvoju in krepitvi bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti. Vlak je postal največja manifestacija povezovanja med slovenskimi izgnanci in njihovimi gostitelji, postal je porok, da velike revolucionarne izkušnje ne bodo nikoli zamrle. S to manifestacijo se revolucionarji izročila NOB prenašajo tudi na mlajše rodove.

Medobčinska koordinacijska odbora Vlak »Bratstva in enotnosti« v SR Srbiji in SR Sloveniji sta v soglasju z vsemi sodelujočimi občinami sklenila, da prihodnje leto organiziramo Vlak »Bratstva in enotnosti«, ki bo iz SR Srbije pripeljal gostitelje medvojnih izgnancev in njihove najožje družinske člane v SR Slovenijo, kjer bodo bivši izgnanci njihovi gostitelji. Vlak bo odpeljal iz Kraljeva oziroma Titovega Uzica 4. junija, pri-

spel v Maribor oziroma na Jesenice 5. junija, vračal pa se bo 8. junija 1987.

Občinske konference SZDL vseh sodelujočih občin v SR Sloveniji, Mestna konferenca SZDL Maribor in Medobčinski svet SZDL Ljubljana pozivajo slovenske medvojne izgnance in njihove ožje družinske člane, da se čimprej zglasijo na sedežu svoje občinske konference SZDL, Mestne konference SZDL Maribor ali Medobčinskega sveta SZDL Ljubljana, kjer prejmejo posebna vabila, s katerimi bodo najpozneje do 20. januarja 1987 povabili svoje medvojne gostitelje, da jih z Vlakom »Bratstva in enotnosti« obiščejo.

Vse ostale informacije v zvezi s prihodom Vlak »Bratstva in enotnosti« dobijo zainteresirani na sedežih svojih občinskih konferenc SZDL, na Mestni konferenci SZDL Maribor in Medobčinskemu svetu SZDL Ljubljana.

Medobčinski koordinacijski odbor Vlak »Bratstva in enotnosti« Slovenije

● UČENCI OŠ LEOPOLDA MAČKA-BORUTA NA MEDNARODNEM POČITNIŠKEM TABORU

Pionirji v Karl Marx-Stadtu

Sredi maja smo zvedeli, da nas čaka velika nagrada za naše aktivno delo na šoli. Jugoslavijo naj bi zastopali na mednarodnem počitniškem taboru v Karl-Marx-Stadtu v NDR. Začeli smo se skupno pripravljati in se pogovarjati. Tov. Dimnikova, ki je tam že bila, nam je svetovala in nas pripravljala iz svojih izkušenj.

No, kmalu je prišel dan odhoda, 7. julij in ura 23.36. Starši in prijatelji so bili skoraj v solzah, mi pa tudi, a vseeno zelo srečni, saj so nas čakale velike dogodivščine. Končno smo se odpeljali ...

V Karl-Marx-Stadtu smo prispeli naslednji dan okrog 18. ure. V internatu, kjer je bil tabor organiziran, so nas prisrčno sprejeli. Seznanili smo se tudi z našimi nemškimi spremljevalci.

Že naslednji dan so nam razkazali mesto in nas peljali k županu. Popoldne smo imeli apel — predstavitev in pozdrav vsem državam-udeležencem tabora. Poleg nas so bili tam še otroci iz Finske, Anglije, Francije, Češke in nemški spremljevalci.

Naslednje dni smo obiskovali muzeje, ki jih imajo zelo veliko: naravoslovni muzej v Karl-Marx-Stadtu, indijski muzej, muzej Karla Maya in muzej z zlatino, dragoceni kamni in ostalim bogastvom v Dresdnu. Ogledali smo si nekaj filmov, živalski vrt, šli smo jahat in gledat čarovnika.

Igrali smo tudi različne zabave

igre, pri katerih smo vedno zmagali Jugoslavo. Imeli smo tudi cel »Sportfest«; tekmovali smo v atletiki in nogometu, kjer smo pobrali kar veliko medalj. Ob lepih sončnih dneh, ki jih je bilo sicer zelo malo, smo se hodili kopat na tamkajšnje jezero, ki pa je bilo za naš okus ledeno mrzlo, in nekajkrat na bazen. Ob deževju pa so nam dali orodje za risanje. Nastale so lepe slike na temo mir.

Prijetnega je kmalu konec in spet se je približal dan odhoda. Tokrat domov v Jugoslavijo. Vsem je bilo hudo, ko smo odhajali. Bili smo vsi v solzah, saj smo tam dobili mnogo novih prijateljev, s katerimi se najbrž ne bomo več videli. Bili smo žalostni, a neke na dnu srca vseeno veselji, saj smo bili zelo dolgo od doma, prijateljev in od domače hrane, ki se zelo razlikuje od njihove.

Pot nazaj je hitro minila. Na postaji v Ljubljani pa so nas že čakali naši starši.

PETRA GOLMAJER
Novo Polje C. II/7
Ljubljana-Polje

sodov niso pregledovali, pošiljka je prišla do partizanov.

Naloga ekonomskega sektorja je bilo zbiranje živeža, obleke, obutve, odev, vse to sta prepeljala na različne javke vozniaka Lojze Tomazin in Ciril Stašč, zaposlena v bolnišnici. V okviru tega sektorja so tudi zbirali denar za pomoč svojem partizanov in zaprtih.

Obveščevalni sektor je moral pravčasno poskrbeti, da so bili zaposleni v bolnišnici obveščeni o prihodu Italijanov; to jim je tudi uspelo 5. avgusta 1942, tako da okupator ni našel nič

obremenilnega. Odpeljali so dr. Janeza Kemanija in Franca Hribarja v zapore, nato pa na Rab. Delo odbora OF se je nadaljevalo (zadolžena je bila dr. Tinta Ivica) vse do prihoda nemškega okupatorja, ki je bolnišnico za duševne bolne 20. oktobra 1943 izpraznil in jo spremenil v SS lazaret; nekaj časa je ostal še ženski oddelek, 10. januarja 1944 pa so tudi vseh 123 bolnic in 8 strežnikov preselili v zrebčarno v Mostah. Tudi bolnišnico na Poljanskem napisu so izpraznili ter jo spremenili v zapore; predstojnika dr. Miha Kanina pa so Nemci aretirali in ga 19. januarja 1944 v Kovarju pri Trzinu ustrelili kot talca.

Raynatelja obeh bolnišnic dr. Franca Gerloviča so februarja 1944 odpeljali čmorokci in je za njim izginila vsaka sled.

Od približno 650 zdravnikov, ki so ob okupaciji in v naslednjih štirih letih delali v Sloveniji, jih je bilo v partizanih 143. Padlo jih je dvajset. Štirindvajset so jih ubili kot talce ali so umrli v taboriščih.

11. oktobra letošnjega leta je bila na pristavi na Razorih odkrita spominska plošča v spomin in zahvalo vsem požrtvovalnim zdravnikom in drugim zdravstvenim delavcem, ki so v nemogočih razmerah in stalni nevarnosti poskušali narediti vse, da bi s svojim znanjem reševali življenja partizanov. T. P.